

අතීත ශ්‍රී ලාංකේය දුනුවාසා හා ඔහුගේ අවිආයුධ

ප්‍රසන්න විරක්කොඩිගේ සිතුවමකි.

එච්.එම්. ඉසුරු හේරත්

පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය,
පේරාදෙණිය.

ඉපැරණි ශ්‍රී ලාංකේය යුද්ධ විද්‍යාව (War science), යුද්ධ සංස්කෘතිය (War culture) හා යුද්ධ තාක්ෂණය (War Technology) පිළිබඳ ව පරීක්ෂා කරන විට දුනුවාසා සහ ඔහුගේ අවිආයුධ වලට හිමිවන්නේ විශේෂ ස්ථානයකි. විශේෂයෙන්ම, වසර වසර 2,500කට අධික ලිඛිත යුද්ධ ඉතිහාසයකට (War History) හිමිකම් කියන මේ දිවයිනට බලපෑවත්වුණු සතුරු ආක්‍රමණ, සහ දිවයිනෙහි අභ්‍යන්තරයෙහි පැහැරගැනුණු සිවිල් යුද්ධ වල දී ශ්‍රී ලාංකේය දුනුවාසාගේ කාර්යභාරය අතිශය වැදගත් සහ තීරණාත්මක විය. දැනට මෙම ක්ෂේත්‍රයේ පිළිබඳව ජී.අයි. ගමගේ, ටී.පී. කුලතුංග, විල්හෙල්ම් ගයිනර්, ඇම්.බී. ආර්යපාල, පී.ටී.පී.දැරණියගල හා එච්.එම්.ඩී.ආර්. හේරත් යන උගතුන් විසින් පර්යේෂණ කොට තිබේ.

යුක්තප්‍රථම, ඉවසීමෙන් යුතුව ස්වකීය කාර්යභාරය ඉටු කෙරුණි. ශ්‍රී ලාංකේය ලිඛිත මූලාශ්‍රයවලට අනුව විජය, ප්‍රියසදේව, විජයබාහු, කොහුකුමුරේ රජවරුන් හා ප්‍රංශ සම්භවයක් සහිත අන්දරේ යනාදීහු ඉතා දක්ෂ දුනුවාසන් වශයෙන් හඳුනාගත හැකිය. තවද, බුදු දහම ලංකාවට ශ්‍රේෂ්ඨත වීමත් එවකටත් අනුරාධපුර පාලකයා ස්වකීය සහවරයන් ද කැටුව දුනු හි රැගෙන මුව දඩයමේ ගිය බවට සාධක වංශකතාවල සඳහන් වෙයි. එය මහාවංශයේ වාර්තා කරන්නේ මෙපරිද්දෙනි.

“ඒ දෙවන පෑතිස් රජ නුවර වැසියන් දියකෙළි විධාන කොට හෙමේ මුව දඩ කෙළියට ගියේය. සතලස් දහසකි. මිනිසුන් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ පයින්ම දුවමින් මියුන පර්වතයට ගියේය. ඒ පවිති වසන දෙවියා රජහට තෙරුන් දක්වනු කැමැත්තේ හෝණවේද ඇත්තේ තණ පඳුරක් කමින් සිටියාද දැක්විය. රජතෙමේ දැක පමාවුවනු විදිනට යුතු නොවේ යැයි සිතා දුනුදිය හෙළිය” (මහාවංශය, පිටු 50)

පුරාතනයේ සිට දක්ෂ දුනුවාසක වශයෙන්

ප්‍රියසදේව යෝධයාට ද වැදගත් ස්ථානයක් හිමිවෙයි. එළාර පරාජය කොට අනුරාධපුරය ජයග්‍රහණය කිරීමෙන් පසුව දුටුගැමුණු රජුට හල්ලුක නම් ආක්‍රමණයක ප්‍රමුඛ සතුරු ගමුදාවක් පරාජය කිරීමට සිදු විය. ඒ අවස්ථාවේ දී දුටුගැමුණු රජුගේ මුඛයට ඊ ප්‍රහාරයක් එල්ල කිරීමට හල්ලුක ගත් උත්සාහය ව්‍යව්චිත කළ ප්‍රියසදේව සතුරු භායකයාගේ මුඛයටම ඊ ප්‍රහාරයක් එල්ල කළ බව වංශකතාවල සඳහන් වෙයි. මීට අමතරව ශ්‍රීක්‍රම වර්ෂ 1818 දී බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යවාදයට එරෙහිව උඩරටයන් ආරම්භ කළ විමුක්ති අරගලයේ දී බදුල්ල රෙයිමන්ට් විල්සන්ට මීටර් 300ක් තරම් ඈත දුරක සිට විදු මැරූ කොහුකුමුරේ රජවරු එවැනි දක්ෂ දුනුවාසෙකි.

ඉපැරණි ශ්‍රී ලාංකේය දුනු ශිල්ප විධික්‍රම පුනුණුව

ඉන්දියාව, ලංකාව, චීනය, මධ්‍යම ආසියාව යනාදී පෞද්ගල ප්‍රදේශ වල අධ්‍යයනයේ මූලික අංශයක් වශයෙන් ධනුසිප්ප හෙවත් දුනු ශිල්පය සලකා ඇත. විශේෂයෙන් රජතුමාගේ සිට ප්‍රතුන්, සෙබලුන් පමණක් නොව සාමාන්‍ය වැසියන් පවා දුනු ශිල්පය හැදෑරූ බව පෙනේ. පැරණි ලාංකාවේ දුනු ශිල්පය ඉගැන්වූ ගුරුවරයා ධනු අවරය නම් විය. ඉපැරණි යුද්ධ පුනුණු සැසිවල දී අතිවාර්යයෙන්ම ඉගැන් වූ ධනුර්ධ ශිල්පයේ දී වත්දාලේකයාට අනුව විදීම, සතුරාගේ ශබ්දයට අනුව විදීම, සතුරාගේ මරු නිල වලට මාරාන්තික ප්‍රහාරය එල්ල කිරීම වැනි ශ්‍රමවේද 12ක් පැවති බව මූලාශ්‍රය වල සඳහන් වෙයි. උක්ත දුනු ශිල්ප

රැසම හදාල අයවලුන් අක්ෂණවේදී, ශරවේදී, ශබ්දවේදී හා වාලවේදී යනුවෙන් ප්‍රභේද කොට යුද්ධ සේවයට බඳවාගත් බව පෙනේ. විශේෂයෙන්ම, ප්‍රියසදේව යෝධයා දුනු විදීම සම්බන්ධව පරතෝරට පැමිණියෙකු බව ඔහු පිළිබඳව ප්‍රශංසා මුඛයෙන් වාර්තා කරන සද්ධර්මලංකාරය මෙසේ පෙන්වාදෙයි.

“එකල ඒ චූස්සදේව නම් යෝධයා ශබ්දවේදිය, වාලවේදී, විජප්‍රවේධිය, ශරවේධිය යන විශේෂ විදුමන්ද නිමවා උගත එසේම වැලි පිරු ගල් විදු පලවයි. සම්සියක් පට විදිය, අරඟුල් බොල නියා පෙරුරු විදිය. සොළසාඟුල් බොල දිඹුල්පෙරුරු විදිය. එසේම සාඟුල් බොල යපට තඹට විදු පලවයි. හොඹින් අටඉස්බක් හැක් විදිය. දියෙන් ඉස්බක් විදිය. අනිකුත් ආශ්වයන්වත් වූ ශරීරප්පක ශරපුක්කරණය, ශර ප්‍රසාදය යනාදී වූ බොහෝ විදුමන් උගත එසේ හෙයින් ඔහු මෙසේ ධනුශ්ශිල්පයෙහි දක්ෂ බව මුළු ලක්දිව ප්‍රසිද්ධ විය” (සද්ධර්මලංකාරය, පිටු 599).

මෙපරිද්දෙන් අතීතයේ සිටම විවිධ සුක්ෂම ශ්‍රමවේද රාශියක් යටතේ හදාල ලාංකේය දුනුවාසා විසින් ස්වකීය ශිල්ප පුනුණු වීම සඳහා වෘත්ත අදින ලද ශිල්ප පුවරු, පිදුරු පඹයන්, පැද්දෙන කුරුම්බා, මැරි කලස් සහ පියාඹන පක්ෂීන් වැනි ජීවී අජීවී